

<https://cyberleninka.ru/article/n/postmodernizm-i-metamodernizm-razgranichenie-ponyatiy-i-cherty-metamodernizma-v-sovremennoy-literature>.

8. Dempsey B. [Re]construction: Metamodern Transcendence' and the Return of Myth [Электронный ресурс] / B. Dempsey. – Режим доступа: <http://www.metamodernism.com/2015/10/21/reconstruction-metamodern-transcendence-and-the-return-of-myth>.

9. Turner L. Metamodernism // Manifesto [Электронный ресурс] / L. Turner. – Режим доступа: <http://www.metamodernism.org>.

10. Turner L. Metamodernism: A Brief Introduction [Электронный ресурс] / L. Turner. – Режим доступа: <http://www.berfrois.com/2015/01/everything-always-wanted-know-metamodernism>.

Опанасенко Л.А.,

викладач кафедри психології

факультет педагогіки та психології

Миколаївський національний університет
імені В. О. Сухомлинського,

м. Миколаїв

ВПЛИВ КУЛЬТУРНОЇ ПОЛІТИКИ НА ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ СУЧАСНИХ СТАРШОКЛАСНИКІВ

Сучасна культурна політика в Україні відзначається стрімкими змінами, зумовленими потужними соціальними трансформаціями. Вона є визначальною складовою євроінтеграційної стратегії країни.

Культурна політика, віддзеркалюючи культурні потреби суспільства на державному рівні, визначає нагальні напрямки його подальшого культурного розвитку. Одним із провідних її завдань є вирішення актуальних проблем, пов'язаних із формуванням ціннісних орієнтацій молоді.

Хоча в українському суспільстві забезпечується свобода культурної творчості, широкий доступ юнаків і дівчат до культурних здобутків, однак розвиток особистості сучасного старшокласника та його ціннісних орієнтацій детермінується ключовими пріоритетами культурної політики держави, що активно продукуються в освітньому та інформаційному середовищі [1].

Особливості впливу культурної політики на формування ціннісних орієнтацій учнів 10-11 класів здавна цікавить науковців. До вивчення даного питання звертаються вчені різних сфер соціальної практики: політологи, діячі культури, педагоги, соціальні працівники, соціологи тощо. Серед сучасних дослідників варто зауважити на праці В. Бакальчук, О. Батіщевої, О. Задихайло, В. Карлової, С. Копачкої, Н. Фесенко, С. Чукут, які розкривають різні аспекти культурної політики української держави [2]. Проте необхідно зауважити: у

науці майже не окреслено психологічні аспекти даного питання, чим і зумовлено його актуальність, вибір теми дослідження.

З психологічної точки зору **ціннісні орієнтації** є компонентом структури особистості, який відображає життєвий досвід, накопичений особистістю в індивідуальному розвитку та являє собою серцевину свідомості, з точки зору якої вирішується багато важливих життєвих питань. У ціннісних орієнтаціях проявляється стійке, соціальнозумовлене, вибіркоче ставлення людини до сукупності матеріальних і духовних суспільних благ та ідеалів [3].

Сучасні дослідники зауважують на той факт, що одним із потужних чинників формування ціннісних орієнтацій школяра постає **світова культура**. Сьогодні її надбання активно пізнаються учнями. На їх основі відкривається новий культурний досвід, що сприяє міжкультурному діалогу та засвоєнню інтегрованих цінностей.

Не менш значущим є знання **культури власного народу**, розуміння її специфіки. Заглиблення старшокласників у сутність та особливості української культури формують важливі якості справжнього громадянина держави, патріотизм школяра.

Спрямованість сучасної української культурної політики на **міжнародну культурну співпрацю** створює особливі орієнтири для молоді: як для подальшого здобуття вищої освіти, так і для професійної діяльності в майбутньому. Зазначений культурний орієнтир формує специфічний образ світу, який «притягує» до себе новими інформаційними потоками та потенційними можливостями для самореалізації.

Не залишається поза увагою старшокласника **масова культура**, яка уніфікує світоглядні позиції та культурні смаки школярів, змінює культурні традиції, започатковує нові форми вираження.

Не менш значущою для учнів 10-11 класів є **культурна демократія**. В її основі «придушення» дискримінації у користуванні культурою, спрямованість на децентралізацію культурного життя. Вона підтримує і посилює цінність індивідуальної свободи і прагнення до індивідуального самовираження.

Значущим чинником у досліджуваному питанні є **культурний вимір розвитку людства**: сучасний школяр, аналізуючи різні аспекти суспільного життя (економічні, політичні, юридичні, соціальні), визначає фактор культури як один із провідних для їх аналізу. Зазначений факт впливає на розвиток особистісної духовності старшокласника.

Соціалізуючись та засвоюючи культурний досвід людства, учні готуються до процесу відтворення засвоєних знань, норм, цінностей на наступних етапах життєвого шляху [4]. **Формування ціннісних орієнтацій у старшокласників** під впливом культурної політики передбачає низку специфічних етапів, а саме:

- 1) ознайомлення учнів з культурними пріоритетами;
- 2) усвідомлення культурних пріоритетів старшокласниками (потреби, установки, ідеали, рефлексія);

- 3) прийняття пріоритетів і їх трансформація у ціннісні орієнтири;
- 4) коректуючий вплив соціально-виховуючого середовища;
- 5) реалізація цінностей у діяльності та поведінці старшокласника;
- 6) закріплення цінностей у спрямованості і переведення її в статус особистісної якості.

Значущість особистісних культурних цінностей старшокласника буде зростати тільки тоді, коли буде налагоджено взаємозв'язок усіх цінностей в одній системі особистої духовності. Стійка сукупність ціннісних орієнтацій формує такі якості особистості, як цілісність, надійність, вірність певним життєвим принципам та ідеалам, здатність до прояву вольових зусиль заради цих ідеалів і цінностей, активність життєвої позиції, наполегливість у досягненні мети.

Отже, світова та українська культура, міжнародна культурна співпраця, масова культура, культурна демократія, культурний вимір – важливі аспекти сучасної культурної політики в Україні, вагомими чинниками формування потреб і мотивів у сфері спрямованості старшокласника, які визначають коло індивідуальних цінностей та стимулюють до формування задумів, цілей, планів, програм подальшої діяльності.

Список використаних джерел:

1. Безгін О. І., Бернадська А. Є., Кочарян І. С., Успенська О. Ю. Культурна політика та мистецька освіта: моделювання процесів. К.: Інститут культурології НАМ України, 2013. 176 с.

2. Малімон В. І. Культурна політика держави як чинник реформування суспільства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з держ. упр. : спец. 25.00.02 "Механізми державного управління. Івано-Франківськ, 2011. 20 с.

3. Долинська Л. В., Максимчук Н. П. Психологія ціннісних орієнтацій майбутнього вчителя. Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2008. 124 с.

4. Мукомел С. А. Створення сприятливих соціально-педагогічних умов для формування свідомості і поведінки старшокласників. *Вісник Черкаського університету*. Сер. Педагогічні науки. Черкаси, 2003. Випуск 45. С.55-69.